

Milieuhandhaving bij de

In de drie noordelijke provincies is de lokale politie actief bezig met de opsporing van milieudelikten. De integratie van de milieuhandhavingstaak krijgt daardoor meer gestalte. Van de

verschillende politieregio's is Groningen hiermee al vrij ver gevorderd. Een gesprek met Ad Harthoorn van het Provinciaal Bureau Milieuhandhaving Politie Groningen en een verslag van een milieuvlucht per helikopter.

politie

Jan Abrahamse

Het bureau waar Harthoorn werkt ondersteunt de lokale politie. Harthoorn: 'Praktisch houdt dit in: de lokale politie signaleert een milieudelikt, bijvoorbeeld het storten van afval en vervolgens ondersteunen wij de lokale politie met onder andere monsteropname, analyses en het opstellen van processen verbaal.' De afdeling organisatie, planning en beheer, waar Ad Harthoorn werkt, houdt zich onder meer bezig met educatie, milieuvluchten en het meldpunt milieudelikten. In Groningen bestaat het bureau uit 9 mensen. Binnenkort wordt een projectcoördinator milieurecherche benoemd. In Drente heeft men 4 mensen bij het provinciaal bureau, in Friesland zijn 5 mensen aangesteld.

MILIEUKRIMINEEL

De milieuhandhaving in Groningen is vanaf het begin sterk geweest. Binnen de politie heeft Henk Gommers

zich daar samen met justitie en het bestuurlijk apparaat sterk voor gemaakt (zie Noorderbreedte, september 1988). Zo zijn er vanaf 1983 aan 300 politieagenten basiskursussen milieu gegeven. In 1992 heeft het bureau een rol gespeeld in 250 zaken. De milieudelikten worden in drie categorieën onderscheiden, de eenvoudige delikten (storten van huishoudelijk afval of het opsporen van een autowrak), de iets ingewikkelder delikten (lozen van mest in sloten, kabelbranden) en tenslotte de zware milieudelikten (georganiseerde milieukriminaliteit en grove overtredingen van bedrijven). De laatste categorie kwam in 1992 vijf maal voor in Groningen. Harthoorn: 'Naarmate de eisen in een vergunning stren-

ger worden is een bedrijf gedwongen om meer te investeren. In dat licht bestaat de mogelijkheid om naar wegen te zoeken om zich op illegale wijze te ontdoen van afvalstromen om het voor die bedrijven zo goedkoop mogelijk te maken.' Op de vraag wat de politie onder een milieukrimineel verstaat, antwoordt Harthoorn: 'Mensen die opzettelijk schade toebrengen aan de ecologische systemen door schadelijk afval in de bodem, het water en de lucht te brengen zijn in mijn ogen milieukriminelen. Grenzen zijn moeilijk te trekken. Want het

W. van Donkelaar, Lein Klap en Jan Vos bij de politiehelikopter

gebruik van een spuitbus of het weggooien van een batterij is niet te vergelijken met doelbewust chemisch afval in de bodem dumpen zonder toestemming.' Het is volgens Harthoorn zo dat we zelf vaak best weten wat fout is. 'We rijden allemaal wel eens te hard, maar het maakt nogal verschil of je dat doet op een weg waar veel

kinderen spelen of op een afgelegen weg in de polder waar één keer per uur een auto langs komt.'

GELUIDSOVERLAST

In Groningen komen jaarlijks zo'n 12.000 meldingen van milieu incidenten voor. Daarvan is zeker 60 % geluidsoverlast. De burger vindt dat het grootste milieuprobleem. De klachten lopen uiteen van blaffende honden tot permanente geluidsoverlast van horeca gelegenheden en bedrijven. Ook komen er steeds vaker tips van burgers binnen.

Het provinciale klachtennummer (050-180000) is sinds kort 24 uur bereikbaar en buiten kantooruren doorgeschakeld naar de centrale meldkamer van de politie.

In 1986 is men in Groningen begonnen met milieuvluchten. Het aantal mel-

dingen is opgelopen van 100 stuks in 1986 tot 590 in 1992. Harthoorn: 'Vanuit de lucht signaleer je bijvoorbeeld dat er ergens afval ligt, maar onderzoek ter plaatse moet bepalen wat er ligt. Alles wat gesignaleerd wordt, is geen milieudelikt. Van ieder incident worden foto's gemaakt. Milieuvluchten zijn dan ook een ondersteunend element.' Er worden 45 milieuvluchten per jaar gehouden; alleen boven land wordt gevlogen. De Waddenzee en de Eems worden bevolgen door de Politie te Water. Maar als er tijdens een vlucht gekonstateerd wordt dat er

in zee geloosd wordt, dan wordt dat natuurlijk meegenomen.

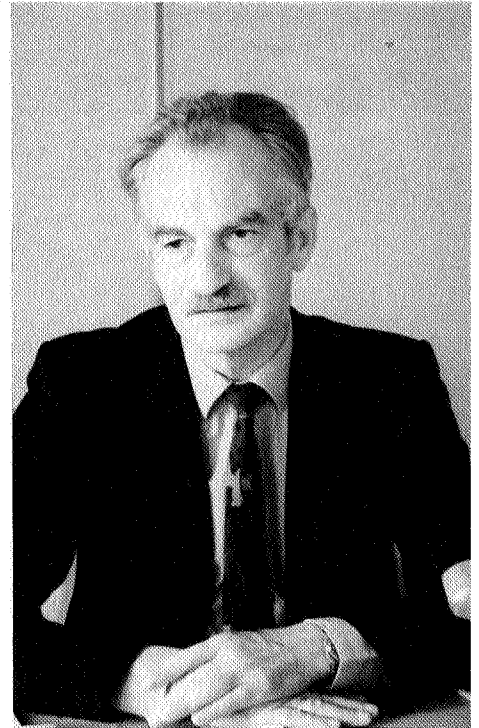
VLIEGEN BOVEN GRONINGEN

Op 15 juli 1993 stijgen we op om 9.11 uur in de blauwe politieheliikopter van het vliegveld Eelde. W. van Donkelaar is piloot bij de Politie Luchtvaartdienst, een afdeling die assistentie verleent aan alle afdelingen van de politie, maar driekwart van het werk besteed aan milieuvluchten boven heel Nederland. Hij is vroeg vertrokken van Schiphol en gaat na onze vlucht door naar Leeuwarden om daar een milieuvlucht te maken. Jan Vos en Lein Klap zijn de waarnemers tijdens de vlucht en werken bij de regiopolitie te Delfzijl. Per 1 januari 1994 heet hun functie milieukontrolleur en werken ze fulltime bij de politie voor milieuzaken. Lein Klap: 'Maandelijks maken we een vlucht, maar in de winterperiode wordt weleens een keer overgeslagen als het weer niet goed is. Een vlucht duurt 1 1/2 uur en dan bevliegen we ongeveer een kwart van ons gebied dat zich uitstrekt tussen Lauwersoog naar Nieuwe Statenzijl en de stad Groningen.' Jan Vos: 'Stortingen, afval en overtredingen Wet Verontreiniging Oppervlaktewater zijn de zaken die we in de gaten houden. De opslag van mest is de waarneming die in onze regio het meest voorkomt. Verder letten we op brandplaatsen. Die komen veel voor. Wat ze verbranden is de vraag, het kan organisch materiaal zijn, maar er zit ook wel plastic tussen.'

Jan Vos zit voorin naast de piloot en heeft de topografische atlas op schoot en het fototoestel in aanslag. Lein Klap zit naast mij achterin en noteert alle verdachte locaties. Onze vlucht gaat noordoostwaarts. Via de uitbundige meanders van de Drentse A, het golfterrein bij Glimmen, het Zuidlaardermeer en Hoogezand naderen we het Hondshalstermeer. 'Hier begint ons gebied,' zegt Lein Klap via de mikrofoon als we het dorp Wagenborg zo'n 150 meter onder ons zien liggen. Bij een boerderij ligt veel puin langs een mestopslag. Jan schiet de eerste foto en Lein maakt meteen een rapport voor de lokale politie. Waarschijnlijk wordt hier niet voldaan aan de voorschriften van de milieuvergunning.

HETERDAADJE

Bij een boerderij in de omgeving van Woldendorp wordt een brandje gestookt. Dit heterdaadje wordt on-

Ad Harthoorn

middelrijk afgestraft. Lein roept de politie in Delfzijl op om onmiddellijk te kijken. 'Er komt zwarte rook af en dat deugt niet,' aldus Jan Vos, 'want als je hout brandt is het blauw en als je hooi in de fik steekt is dat wit.' Even later zien we de politieauto op weg naar de boerderij. Ondertussen vliegen we verder richting Johannes Kerkhovenpolder langs de dijk van de Dollard. Bij de Punt van Reide ligt een baggermolen de Eems uit te diepen voor de toegang naar Emden.

In Termunten zien we op de terp de kerk met daarom heen een aantal boerderijen. Lein Klap noemt het probleemboerderijtjes die in de kom van het dorp gesitueerd zijn en nog steeds mest opslaan zoals dat vroeger gebeurde. Ze bezitten van oudsher een Hinderwetvergunning. Het probleem is dat de boeren, maar ook de bestuurders niet weten waar je die mest moet laten. Jan Vos: 'Het is meestal een afstervingsbeleid.'

Bij Delfzijl hebben we een schitterend overzicht over de industrieterreinen. Achtereenvolgens herken ik Norgips,

FOTO JAN ABRAHAMS

FOTO JAN ABRAHAMS

Illegale opslag autowrakken en andere voertuigen in de provincie Groningen. De mestbassins zijn niet afgedekt.

FOTO RIJKSPOLITIE

Aldel, Methanol Chemie, Delamine en Akzo. Jan Vos: 'Bij grote bedrijven als Akzo is zoveel te zien en je weet dat er milieuvergunningen zijn bijvoorbeeld om te lozen in de Eems. Het is dan moeilijk om vanuit de lucht vast te stellen of er een overtreding wordt begaan. Je moet dat ter plaatse bekijken.'

Het kerkje van Heveskes, waarvan de terprand is aangesneden voor het gereed maken van een nieuw industrie terrein, staat hier onttekeld tussen de chemiegiganten. We draaien terug en vliegen over de stortplaats van Delfzijl en een bassin waar havenslib wordt gestort. Het meest vervuilde slib gaat naar dit speciale depot. Het minder vervuilde slib wordt tegen de zin van Werkgroep

Eemsmond en de vissers van Termunten gestort in de Eems. Vos ontdekt dat de tanks bij de oude steenfabriek van Wirdum verwijderd zijn sinds hun laatste vlucht.

ILLEGALE MESTLOZING

Langs het slingerende Damsterdiep passeren we Appingedam en vliegen we via Garrelsweer - met twee grote kuikenmesterijen - naar Winneweer en Ten Post. Bij Lellens meldt Jan Vos een verdachte mesthoop. Even buiten Sauwerd zien de waarnemers een pikzwarte sloot. Klap: 'Als je rond een boerderij een donkere sloot ziet kun je er vanuit gaan dat er een mestlozing heeft plaats gehad. We maken dan een foto en geven de lokatie door aan de plaatselijke politie en die gaat met een vertegen-

woordiger van de gemeente naar de betreffende boer. De politie kan in zo'n geval alleen verbaal opmaken, de gemeente kan de boer dwingen zijn zaakjes in orde te maken. Je moet bewijzen dat die zwarte kleur afkomstig is van die boerderij. Ook al is de wijde omgeving geen andere boerderij te vinden, want in principe kan een ander met een mestkar de rotzooi in de sloot gekieperd hebben.'

Via Adorp en Hoogkerk vliegen we langs het sterk kronkelende Eelderdiepje terug naar Eelde. Er zijn 14 mogelijke overtredingen ontdekt, dat is het gemiddelde van het goed op elkaar ingespeelde team van Jan Vos en Lein Klap. >